

ขอขมา

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๕๒

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เวลาขอขมา ให้ขอพระขมารถนตรัย พระพุทฺธ พระธรรม พระสงฆ์ เพราะเราไม่ได้แค่เกิดชาตินี้ เวลาเรานั่งอยู่ มีพวกปฏิบัติมาหาเยอะมาก เวลาปฏิบัติไปเห็นครูบาอาจารย์มา แล้วดิ้นรนครูบาอาจารย์ บางคนนะ พระบางองค์นะเห็นพระพุทฺธเจ้ามานะ แล้วดิ้นรนพระพุทฺธเจ้า เป็นสิ่งที่เราไม่ต้องการนะ เราไม่ยอมทำ พระนะหลายองค์มากมาหา เวลาปฏิบัติไป มันจะเห็นรูปเป็นพระพุทฺธรูปขึ้นมา หรือไม่ก็ตัวเองนึกถึงพระพุทฺธเจ้าขึ้นมา แล้วดิ้นรนๆ บางทีนะเห็นครูบาอาจารย์แล้วดิ้นรนๆ คำดิ้นรนมันมาจากไหน มันมาจากข้อมูลเดิมใจ มันมาจากกรรม มาจากจิต

เห็นไหมพระในสมัยพุทธกาล เวลาพระตายไปตกนรกอเวจี แล้วพอหมดจากนรกอเวจีขึ้นมา เศษกรรมมาเกิดเป็นปลาทองคำ ชาวบ้านเขาไปทำการประมงจับปลาได้นั้นได้ เกิดเป็นทองคำนั้นะ พอเกิดเป็นทองคำ ถ้าเขาไปทำอะไรขึ้นมา สังคมมันแคบใช่ไหม เขามีโทษ เขาเลยเอาปลานี้ไปถวายพระเจ้าปเสนทิโกศล พระเจ้าปเสนทิโกศลเวลาไปถึงกลางห้องพระโรง อ้าปากขึ้นมา โอ้ย..ปากเหม็นเต็มห้องพระโรงเลย เมื่อเต็มห้องพระโรง พระเจ้าปเสนทิโกศลรู้เลยว่าเรื่องนี้ไม่มีใครรู้ได้ ต้องไปถามพระพุทฺธเจ้า พระพุทฺธเจ้ามีอนาคตังสญาณ ว่าอดีตชาติสิ่งที่สร้างสมมา เป็นเพราะเหตุใดมา ปลาทองคำตัวนี้ถึงทำกรรมอะไรมา

ไปถามพระพุทฺธเจ้า พระพุทฺธเจ้าบอก ปลาทองคำตัวนี้ แต่เดิมสมัยพระพุทฺธเจ้าองค์ก่อนๆ ใจได้เผยแผ่ธรรมะของพระพุทฺธเจ้า เวลาพูดอย่างนี้ อย่างที่เราว่ากันนี้ ธรรมะพระพุทฺธเจ้าศึกษามากี่มาเผยแผ่ธรรมะ พอเผยแผ่ธรรมะไป เทศนาว่าการไป โห..ลูกศิษย์มันเยอะ ใครเข้ามาๆ นะหลง ที่แรกก็พูดธรรมะพระพุทฺธเจ้าใจ พูดไปพูดมา พูดธรรมะกุ้ใจ ธรรมะคิดเองใจ คิดเองมันก็ออกนอกทางไป กรรมอันนั้นเห็นไหม กล่าวคู่พุทฺธพจน์ พูดบิดเบือนธรรมวินัย ตายไปตกนรกอเวจีมหาศาลเลย ตกนรกอเวจีนี้ะ หมดเศษกรรมอันนั้นมาเกิดเป็นเดรัจฉาน เกิดเป็นปลา

พอเกิดเป็นปลาเห็นไหม เกิดเป็นทองคำ เกิดเป็นทองคำเพราะเขาบวชพระ เขาเคยบวชพระมา แล้วบวชพระมาที่แรกเห็นไหมเผยแผ่ธรรมะ ที่ว่าพอบวชมาก็ศึกษาธรรมะ ศึกษาธรรมะก็แสดงธรรมะ แสดงธรรมะก็เท่ากับเผยแผ่ธรรมะ เผยแผ่ธรรมะบุญอันนั้นเกิดได้เป็นทองคำ เหมือน

ปลาตะเพียนเกล็ดเป็นทองคำเลย แต่เวลาอำปากมา...ปากเหม็น เหม็นไปทั้งท้องพระโรงเลย ท้องพระโรงเลยเพราะเอาความเห็นแก่ตัวออกเผยแผ่ไป โอ้ย...คนนับหน้าถือตาเยอะนะ โอ้ย..ลูกศิษย์ก็เยอะนะ โอ้ย..พูดใครก็เชื่อก็พูดไปเรื่อย ความเห็นอันนั้นพูดไปให้เขาเข้าใจผิด พูดให้เขาหลงออกนอกทางไป ตกนรกอเวจี พ้นจากนรกอเวจีขึ้นมาเนะ เศษกรรมมาเกิดเป็นปลาทองคำ อยู่ในไตรปิฎก

เนี่ยๆ เศษบุญเศษกรรมอันนี้เห็นไหม เวลาเราขอมา ชาติไหนเราทำอะไรกันไว้บ้าง เวลาผู้ปฏิบัติเห็นไหม พอจิตสงบนี้เยอะมาก บอกว่าตั้งรูปครูบาอาจารย์มาเลย แล้วก็คำๆๆ อย่างเดียวเลยทำในแง่ลบหมดนะ แล้วเขาก็มาหาเราเนะ พอมหาเรา เขาก็แบบว่าเหมือนว่ามันทุกขร้อนในใจ ก็อาจารย์ผม ก็ครูบาอาจารย์ผมทั้งนั้นนะ ทำไมมัน..เราไม่ตั้งใจ เหมือนเรานอนฝันนะ เวลาเรานอนหลับไปแล้ว เราไม่ได้ตั้งใจนะ มันเป็นไปตามกรรมนะ มันรู้มันเห็นไปตามนั้น

นี่ก็เหมือนกัน พอมันเกิดขึ้นมา อู๋.. มันคำ พอมันคำ นั้นนะ เราบอกให้แก้ด้วยอย่างนี้ เวลาเราทำวัตรนะ เราสวดมนต์นะ ขอมาไง ขอมากับพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ระตะนัตตะเย เนี่ย ระตะนัตตะเย ปมาเทนนะ ทวาระตะเยนะ กะตัง ฯ เห็นไหม ข้าพเจ้าขอมาพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ สิ่งที่ข้าพเจ้าได้ทำไว้ตั้งแต่ครั้งไหนก็ไม่รู้ ที่ข้าพเจ้าไม่มีปัญญา ข้าพเจ้าพลั้งเผลอไป ขอขมาลาโทษ การขอขมาลาโทษนี้มันไปผ่อนคลาย ผ่อนเบา ผ่อนเบาสิ่งที่สะสมไว้ในใจ ใครจะรู้ก็ไม่รู้ แต่ครูบาอาจารย์ที่ท่านฉลาด ท่านพาพวกเราผ่อนคลาย ผ่อนคลายเศษกรรม กรรมในหัวใจที่เราทำกันมา

แต่เนี่ยเราทำกันสักแต่ว่า เราไม่ทำจากหัวใจ ถ้าคนเข้าใจทำจากหัวใจ มันก็ถอนนะ เหมือนเราเข้าใจผิดสิ่งใด คนมาบอกสิ่งใดให้เราเข้าใจถูกนะ ฮึม..โล่งอกเลยนะ กรรมนี้ก็เหมือนกัน ใสนี้เราเข้าใจผิดนะ แล้วเขามาอธิบายให้เราฟัง เราก็ยิ่งเกาหัวใหญ่เลยนะ ยิ่งอธิบายก็ยิ่งงงงี้ นี่ก็เหมือนกัน ครูบาอาจารย์ท่านพาทำนะ เอ๊ะ..ทำไมทำไมวะทำไมต้องระตะนัตตะเยวะ เอ้อ..ทำแล้วจะได้อะไรวะ เห็นไหมมันไม่ได้ออกมาจากใจ มันไม่ได้ออกมาจากฐานข้อมูลอันนั้น ฐานข้อมูลที่ได้สร้างเวรสร้างกรรมมา ถ้าเรามีสติสัมปชัญญะ ระลึกถึงมันแล้วเปิดมันออก เปิดมันออก ทำลายมันออก

นี่สิ่งที่ทำได้ ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว เราบอกว่าทำกุศลต้องทำบุญกุศลนี้ ต้องถวายนุ่งถวายนี้ถึงเป็นบุญกุศลนะ แต่ถ้าเราไม่มีทำอย่างไร แล้วทำบุญกุศลหลวงตาพูดประจำ ทำบุญกุศลมหาศาลเลย ถ้าไม่ภาวนาไม่กำหนดพุทโธเห็นไหม ล้นสุดขบวนการของมันต้องลงที่ภาวนาหมด ก็การภาวนานี้เหมือนของเราหายหมดเลยนะ ทำบุญกุศลได้ท่านเป็นอมิสหมดเลย อาหารเต็มครัวเลยนะ แต่ไม่ทำปล่อยเน่าหมดเลย นี่ก็เหมือนกันทำบุญกุศลมหาศาลเลย พอทำกุศลมหาศาล ใจมันก็ขึ้นบาน แต่

ทำไมไม่ภาวนา การภาวนามันทำให้อาหารมันสุกขึ้นมา การภาวนามันทำให้จิตมันสุขขึ้นมา จิตของเราทำให้มันดีขึ้นมา ถ้าดีขึ้นมา ไม่มีทางอื่นใดนอกจากคบะธรรม การแผ่เผาของคบะธรรม คบะธรรมเห็นไหม คบะธรรมเนีย การสร้างสติ การสร้างสมาธิ ปัญญาขึ้นมา มาทำลายมัน ถ้าสิ่งนี้มาทำลายมัน ประโยชน์มันเกิดตรงนี้ไง นี่คือการภาวนา...

แล้วเราจะหวังพึ่งใคร องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นคนชี้บอกทาง เราไม่มีทางจะพึ่งใครได้เลย เพียงแต่เราเกิดมาพุทธศาสนานี้ประเสริฐมาก ประเสริฐขึ้นมา ดุติ เมื่อก่อนสมัยโบราณนะ แว่นแคว้นไม่มีประเทศ ไม่มีแผนที่ ใครมีกำลังก็ยึดครองในโลกนี้ ไม่มีใครกำหนดเขตแดนของใครได้แล้วแต่กำลังของใครมากกว่า สมัยโบราณเห็นไหม จนมีแผนที่ขึ้นมา จนแบ่งเขตประเทศๆ อย่างนี้ได้ เราจะเข้าใจเลยโลกนี้มีส่วนใดๆ แล้วสัดส่วนเท่าไร แรงดึงดูด เราเข้าใจได้หมดเลย เพราะอะไรเพราะมันมีแผนที่ มีวิชาการ เราเกิดมาพุทธศาสนา พุทธศาสนาเป็นแผนที่เครื่องดำเนิน ถ้าเราไม่ทำเราจะได้อะไร

นี่พอเราเป็นชาวพุทธนะ แหมกระหึ่มยืมย่องนะ โอ้โฮ..เราเป็นชาวพุทธนะ พุทธศาสนาประเสริฐมากนะ แล้วก็ร้อนไปแล้วก็ร้อนกันมา แล้วพุทธศาสนาจะให้อะไรเราได้ละ พุทธศาสนาเป็นพุทธศาสนานะ เราเป็นเรานะ กิเลสเป็นกิเลสนะ ธรรมเป็นธรรมนะ เราต้องทำขึ้นมา เราต้องต่อสู้ขึ้นมา เราต้องทำของเราขึ้นมา ถ้าเราทำขึ้นมามันจะเป็นประโยชน์กับเรา แต่เรามันมีสมบัติใจ เรามีสิ่งภาชนะจะรับธรรมได้ คือหัวใจ คือความรู้สึก สุข ทุกข์ เนี่ยมันเป็นความสัมพันธ์กับธรรม

พระไตรปิฎกเห็นไหม จริงๆ เราก็คือเราพอ แต่เวลาเราพูด...เราพูดถึงเรื่องกิเลส เราไม่ได้พูดว่าพระไตรปิฎก แต่เราพูดเตือนกิเลสใจ ถ้าถ่วงให้กิเลสมันสำนึกตัวใจ พระไตรปิฎกก็กระดากเขินหมึกไวย... พระไตรปิฎกปลวกมันก็กินไปทั้งเล่มเลย เอาพระไตรฯมาต้มกินสิ ต้มกินแล้วได้อะไร ต้มกินก็ได้กินแต่น้ำ แต่ถ้าเราศึกษามาแล้วเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมาเนะ เวลาอ่านพระไตรปิฎกขึ้นมา น้ำตาไหลเลย โอ้โฮ หลวงตาท่านพูด อ่านถึงพุทธประวัติเนะ พระพุทธเจ้าลำบากขนาดนี้เชียวหรือ โอ้..พระพุทธรูปท่านลำบากขนาดนี้เชียวหรือ โอ้..พระพุทธรูปมีจริงเลยหรือ ยิ่งอ่านไปยิ่งกระเทือนใจ สะเทือนใจมันก็มีการกระทำใหม่ เราอ่านพระไตรปิฎกสิ่งที่มันกระเทือนใจ อะไรมันสะเทือนหัวใจมันสะเทือนใจใหม่

อ่านพระไตรปิฎก หัวใจมันหวั่นไหวใจใหม่ เมื่อหัวใจมันหวั่นไหว มันหวั่นไหว แล้วทำไมเราไม่ทำ ถ้าเราทำขึ้นมาได้สติปัญญาขึ้นมา มันแก้ไขกันที่นี้ มันเกิดมรรคญาณ เกิดการกระทำ เกิดสิ่งที่เป็นมีคุณค่ามันเกิดที่นี้ เนี่ยใจมันสัมผัส ใจมันสัมผัสนะ ใจมันรับรู้ธรรมะ สมาธิก็มีแต่ชื่อ ปัญญาก็มี

แต่ชื่อ นี้อวดด้วยนะ ปัญญาๆ นี่เป็นพุทธศาสนาแห่งปัญญา ปัญญาอย่างมีปัญญาภิเลส กิเลสมันครอบปัญญาอีกทีนะ.. กิเลสมีงคุมปัญญา มีแล้วเอาปัญญามึงมาใช้นะ แล้วมันก็หลอกใจ อู๋.. ธรรมะ โอ้อโฮย..สมาธิ โอ้อโฮย..นิพพาน ว่างๆ ว่างๆ เขาพูดกันอย่างนั้นหรือ ความจริงมันเป็นอย่างนั้นหรือ

เนีย..กิเลสมันหลอกอีกชั้นหนึ่งใจ กิเลสบังเงา เวลากิเลสมันออกไปทางโลกใช้ใหม่ มันค้นหาความทะยานอยาก มันทำลายตัวมันเอง รู้จักกิเลสเท่าๆเลยนะ พอกิเลสมันคิดถึงธรรมะ กิเลสคิดถึงธรรมะ วันนี้เป็นธรรมะใจ เป็นกิเลสได้อย่างไร อ้าว.. กิเลสมีงคิด กิเลสมันบังเงา กิเลสมันเหมือนกับเราเห็นไหม ดูลิ ทำดีๆ ใครๆ เขาก็ช่วงชิงทำคุณงามความดีกัน ทำดีๆ เนีย..ถ้ามีงทำดีขึ้นมา มันก็เป็นความดีของมีงนะสิ มีงไม่ได้ทำดีเลย มีงไปแอบอ้างความดีของคนอื่นมาเป็นของมีง

นี่ก็เหมือนกัน แอบอ้างธรรมะว่าเป็นธรรมของเราใจ นี่กิเลสมันหลอกอีกชั้นหนึ่ง แล้วคิดความดีนั้น ตรึกในธรรมเลย โอ้ย..ธรรมะเกิด โอ้ย..จินตนาการไปเรื่อยเลย แต่กิเลสมันบังอยู่เห็นไหม ฉะนั้นการปฏิบัติมันเป็นอย่างนี้ กิเลส อุปกิเลส กิเลสหยาบๆ กิเลสมีการถากถางทำลายกัน อุปกิเลสเห็นไหม โอกาส สว่างไสว ความสว่าง ความว่าง อุปกิเลส กิเลสอย่างละเอียด กิเลสอย่างหยาบ คือความฟุ้งซ่าน ความทุกข์ ความยาก ค้นหาความทะยานอยาก พอเราควบคุมจิตเข้ามา มันละเอียดเข้ามา จิตมันสงบเข้ามา มันเป็นอุปกิเลส กิเลสอย่างละเอียดใจ แล้วมันก็บังเงา บังเงาอ้างว่าธรรมะ

แล้วเราก็ตกลงตามมันไป พอหลงตามมันไป ทีนี้พอจิตมันเสื่อมนะ คำว่ากิเลสมันเป็นเรื่องดิบๆ ใช้ใหม่ มันดิบๆ ความเห็นหยาบๆ ใครก็จับต้องได้ แต่พอมันเป็นความดีของเรา เป็นความว่างของเรา เป็นแสงสว่าง เป็นโอกาสของเรา เราว่านี่นิพพาน นี่ใจกิเลสอย่างละเอียดใจ ละเอียดจนจิตมันไม่รู้ ละเอียดจนเราไม่รู้ตัว เราไม่รู้ตัวว่านี่เป็นกิเลสนะ เราคิดว่าเป็นธรรมๆ ใจ เนีย..มันบังเงา มันบังเงาอีกชั้นหนึ่งเห็นไหม

ถ้ากิเลสนะ สิ่งที่มีมันเป็นในหัวใจ จิตใจเนียมันสัมผัส ถ้ามันมีการสัมผัส มันจะรู้ของมันว่า กิเลสอย่างหยาบๆ เราต่อสู้กันมาอย่างไร แล้วมันละเอียดเข้ามา ส่วนที่มีมันเป็นละเอียด ที่เราจะต่อสู้ๆ กับมัน ทำลายมันออกไปเห็นไหม ว่างคู่กับไม่ว่าง ใสคู่กับขุ่นมัว สว่างขนาดไหนคู่กับมืด มันเป็นมืดหมดนะ มันเป็นสัญญา มันเป็นสมมุติที่เราสื่อกันนะ ว่างๆ เป็นสัญญาที่สื่อกัน แต่ความจริง ว่างคู่กับไม่ว่าง อะไรว่าง ของอะไรมีมันว่าง ว่างเดียวมันก็เปลี่ยนแปลง แต่เราสืบกันนะ แล้วว่าง เอ็งว่า ข้าก็ว่าง เด็กก็ว่าว่าง หมาเราก็เห่าว่างๆๆ เหมือนกัน หมาก็เห่าเหมือนกัน แล้วมันว่างของใคร

แต่ถ้าเป็นความจริง มันมีคุณค่าของมันนะ มันมีที่มาที่ไป มันอธิบายให้เห็นไหม มันเรื่องของหัวใจนะ ระตะนัตตะเยเนี่ย รู้หรือไม่รู้ ถ้าเราไม่รู้นะ เราก็ทำสักแต่ว่ากัน แต่ถ้ารู้เนะ การเกิดและการตายของเราเนี่ย มันซับซ้อนมามากสาละ นี่การเกิดการตาย พอสิ่งนี้มันซับซ้อนมา มันถึงตกผลึกในใจ จิตนิสัย อานาจาสนา มันตกผลึกมาจากใจเรา ดูชาตินี้ตั้งแต่วัยเด็กมาจนปานนี้ เราทำอะไรมาบ้าง อะไรบ้างที่มันฝังใจเรามา การฝังใจอันนั้นมันจะฝังใจจนเป็นนิสัยไปข้างหน้า แล้วสิ่งที่มาเป็นเดี๋ยวนี้ มันมาจากไหน พอมาจากไหนบ้าง แล้วมันมาแงบวกมันก็ดีไป มาแงบวกเห็นไหม ทุกคนทำแล้ว ประสบความสำเร็จ ทุกคนต้องทำคุณงามความดี บางคนนั่งภาวนาไป หัวหกกันขวิดนะ ทุกข์มากๆ เพราะอะไร

สมัยพุทธกาลในปาติโมกข์เห็นไหม ภิกษุตั้งใจปฏิบัติ ภิกษุตั้งใจสวดปาติโมกข์ ภิกษุไปกลั่นแกล้ง ภิกษุไปพูดให้เขาหมดกำลังใจ เป็นอาบัติปาจิตตีย์ แล้วมันก็มีอุปัชฌาย์ มหาปันถกเห็นไหม มหาปันถกเป็นพระอรหันต์ ชีวิตระทมมากนะ ชีวิตพ่อแม่เนะ แม่หนีตามทาสในบ้านออกไป พ่อแม่หนีตามทาสในบ้านออกไป เวลาเกิดลูกแล้ว สุดท้ายจะขอกลับ พ่อแม่ไม่เอา พ่อแม่ไม่เอาลูก เอาหลาน เอาหลานกลับมา พอหลานกลับมาอยู่บ้านเห็นไหม พอหลานกลับมาอยู่บ้าน เวลาเขาถามว่า ลูกใคร ปู่ก็อาย ตาก็อาย เอาก็ลูกสาวหนีตามเขาไป แล้วพอเกิดมาลูกสาวไม่เอา เอาหลานกลับมา แล้วเวลาเพื่อนถามนี่มันลูกใคร มันก็บาดเจ็บในหัวใจตลอดเวลา

ทีนี้พอเด็กมันโตขึ้นมา มันก็เศร้าใจในชีวิตใจ ก็ขอบวช พอบวชไปตรงนี้มีมหาปันถกเป็นพระอรหันต์ มีน้องอยู่คนหนึ่ง ก็จะเอน้องมาบวช พอเอน้องมาบวช พี่ชายเป็นพระอรหันต์ใช้ไหม ก็ให้น้องท่องภาษาบาลีอยู่คำหนึ่ง ท่องอย่างไรก็ท่องไม่ได้ ท่องอย่างไรก็ท่องไม่ได้ พี่ชายก็อาย ทำไมน้องเราเป็นพระอรหันต์มีลูกศิษย์มหาศาลเลย น้องเราทำไมมันเป็นอย่างนี้ น้องเราสอนไม่ได้ เอ็งสึกไป พอจะสึกไปพระพุทธเจ้ารู้ อนาคตังสญาณ รู้ถึงบุญคุณละ ไปดักรออยู่เลย เวลาการแก้เห็นไหม เราจะบอกตรงๆ ไม่มีใครฟังหรอก เหมือนเราจะบอกใครนี่ ต้องบอกให้เขาไม่รู้ตัวเลย ต้องบอกให้เขาแบบว่าซอก หรือให้เขาสำนึกตัวได้

อุปัชฌาย์ก็เหมือนกัน จะไปสึก คอตกลงไปเลยนะ พระพุทธเจ้าไปดักหน้าเลย อุปัชฌาย์เธอจะไปไหน จะไปสึก ทำไมละ พี่ชายให้สึก พี่ชายเอ็ด พี่ชายว่าเสียใจก็จะไปสึก เธอบวชเพื่อใคร บวชเพื่อพระพุทธเจ้า ถ้าบวชเพื่อเราไม่ต้องสึก มา มานี้อุปัชฌาย์ เอาผ้าขาวให้ลูบ ผ้านี้ขาวหนอๆ แล้วมือนะลูบผ้าขาว มันจะขาวไหม ลูบๆๆ ผ้ามันดำนะ มันตรงกับสิ่งที่สร้างมา ปึง เป็นพระอรหันต์เลย พอเป็นพระอรหันต์ขึ้นมา พระก็ถามพระพุทธเจ้าว่าทำไมเป็นอย่างนี้ ทำไมคนที่ท่องภาษาบาลีคำเดียวยังไม่ได้ เป็นพระอรหันต์ได้อย่างไร ทำไมไม่มีอานาจาสนาเป็นพระอรหันต์ได้ละ

พระพุทธเจ้าบอกว่า แต่เดิมกรรมมันซับซ้อนกันมาที่เกิดตาย เกิดตายนี้ แต่เดิม เป็นกษัตริย์นะ แล้วออกตรวจพลสวนสนาม พอออกตรวจพลสวนสนาม กษัตริย์ใช้ไหม รถม้าในสมัยโบราณนะ มันก็มีฝุ่นใช้ไหม นี่พอกษัตริย์มันมีผ้าเช็ดหน้า ผ้าขาวเนี่ย เช็ดหน้าไว้ เช็ดหน้า พอเช็ดออกมา อู๋..มันดำหมด มันดำหมดเลย มันสะท้อนใจเห็นไหม เนี่ย..สิ่งนี้มันเป็นอสุภะ เป็นสิ่งต่างๆมันก็ฝังใจมา นั่นฝังใจมาเฉยๆ นะ อันนี้ฝังใจมา พอมาลูบผ้าขาว มันก็ไปตรงกับสิ่งที่เราได้สร้างไว้ชาติหนึ่ง แล้วมาในชาติปัจจุบัน แล้วมันตรงกันมันพลั่ว มันทะลุไปเลย

เฮ้อ...แล้วทำไมท่องภาษาคำเดียวทำไมทำไม่ได้เลย เพราะเป็นกษัตริย์มาก่อน อีกชาติหนึ่งเป็นนักบวชมีปัญหามาก แล้วพระเจ้าท่องปาติโมกข์กัน พระได้ศึกษากัน ไปดูถูกเขาไง เราเป็นคนฉลาดใช้ไหม เห็นคนโง่ก็ไปดูถูกเหยียดหยามเขา แล้วเขาคนโง่ เขาไม่คนโง่หรอก เขาคนปานกลาง เขาคนหมั่นศึกษา แต่ไอ้พวกไบร้ๆ มันชอบดูถูก ชอบล้อเล่นนะ จนพวกนั้นเขาอายุเขาไม่กล้า จึงสึกเขาไม่กล้าเรียน อายุจนแบบมันเสียไป กรรมอันนี้ทำให้เกิดมาท่องบาลีคำเดียวไม่ได้เลย เนี่ยกรรมมันบังเห็นไหม กรรมมันซับซ้อนกันมา เนี่ยซับซ้อน

ถึงที่สุด พระพุทธเจ้าเนี่ย อนาคตังสญาณ จะรู้ว่าเราต้องทำอะไร แล้วพูดอย่างนี้ปั๊บ ทุกคนก็อยากพบพระพุทธเจ้าเนาะ นี้อยากจะให้พระพุทธเจ้าบอกว่า นั่งแบบนี้แล้วจะได้เป็นพระอรหันต์เมื่อไหร่ ทุกคนก็อยากเจอพระพุทธเจ้า อันนี้เป็นบุญกุศล เป็นกรรม ถ้าเราเจอพระพุทธเจ้าแต่เราไม่ได้สร้างบุญกุศลมา เจอพระพุทธเจ้าเราก็จะเดินหนีจากพระพุทธเจ้า เพราะปัจจุบันนี้ เพราะจิตใจเราเปิดต่างหากละ เพราะจิตใจเราเปิด จิตใจเราเฝ้าหาเราถึงคิด แต่ถ้าจิตใจเราไม่เปิด เจอพระพุทธเจ้าก็เดินหนีพระพุทธเจ้า แต่ตอนนี้เพราะเราคิดอย่างนี้ นี่กรรมของคน วาระมันไปเป็นชั้นๆ ชั้นๆ นะ

นี่ไง เพราะอย่างนี้ ถ้าเราเข้าใจได้อย่างนี้ เราถึงให้ เวลาขอขมาลาโทษ ก็กลับมาที่ใจของเราไง เราขอขมาลาโทษเพราะสิ่งใด เราพลั้งเผลอแม้แต่ชาติใดก็ไม่รู้ เราทำสิ่งใดไปก็ไม่รู้ เห็นไหมเมื่อก่อน ถ้าเราไม่ศรัทธาในศาสนา เราเห็นพระเห็นเจ้าเราก็ดูถูกกันนะ เราเนี่ยในบ้านของเราเอง พ่อแม่เราไม่ศรัทธาในนี้ คนจีนทุกคนบอกพระนะจีเกียจ แล้วแต่สังคมเห็นไหม เตี่ยเราเองพูดเองไง พระเนี่ยจีเกียจ แล้วถ้าเราไม่ได้บวชมาเราก็ไม่รู้ละ เออถ้าเราอยู่บ้านนอกเราก็จริงนะ ที่สังคมเขาถากถางกัน เขาก็ฉัน เฟลก็นอน ก๊วกันไป

แต่พอบวชเข้ามาแล้ว มันจะนอนไหม มันจะนอนไหม เพราะอะไร เพราะครูบาอาจารย์ของเราทำอยู่นะ ๒๔ ชั่วโมง นั้ที ๑๒ ชั่วโมงอย่างนี้ เนี่ยทรมานกิเลส มันอยู่ที่สังคมไง ถ้าใครไม่ได้เข้ามาวางในจะไม่รู้ว่า ขณะที่ครูบาอาจารย์ที่เป็นจริง แล้วสังคมที่เป็นจริงที่ชักนำ มีผู้ชี้นำอยู่มันจะมี

ขนาดไหน แล้วสังคมปัจจุบันนี้ คนสำคัญมากนะ ผู้นำไม่จริง ผู้นำไม่จริงเนี่ยทางวิชาการเนี่ย เราไม่สามารถเคลียร์ปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นได้ ปัญหาที่เกิดขึ้นในวงทางวิชาการ เวลาเกิดขึ้นมาจะมีการโต้แย้งกัน แล้วใครจะสรุปลงได้

ในการประพฤติปฏิบัติก็เหมือนกัน แล้วจะสรุปลงได้ เราฟังมาเยอะอย่างพระมหาเถรเนี่ย อย่างหลวงปู่เจี๊ยะ ครูบาอาจารย์ท่านบอกเลยเห็นไหม ต้องขาด ต้องขาด มันมีกลุ่มหนึ่ง เดียวนี้พระมีอยู่กลุ่มหนึ่ง เขาจะขาดก็ให้เขาขาดกันไปเถอะเนอะ เราไม่ต้องขาดเราก็ออยู่กันภาษาเราอย่างนี้ ของเราก็อใช้ได้ เขวากันอย่างนั้นก็มันเดี๋ยวนี๊ ไม่ต้องขาดหรอก คำว่าไม่ต้องขาดเนี่ย มันชัดเจนมาก คำว่าไม่ต้องขาด มันตลกทั้งปทาน แล้วเขาไม่เคยมีใจ คนที่ไม่เคยมีขาด คนไม่เคยมีสมุจเฉตปทาน เขาไม่รู้จักสมุจเฉตปทาน พอเขาไม่รู้จักสมุจเฉตปทาน เขาพูดถึงสมุจเฉตปทานไม่เป็น พอเขาพูดสมุจเฉตปทานไม่เป็น จิตเราไม่ถึงใช้ไหม เราก็บอกถ้าเขาสมุจเฉตปทานกัน เขาจะขาดก็ปล่อยเขาไปเถอะ สังคมหนึ่งก็ปล่อยขาดขาดกันไป ไอ้เราไม่ขาดเราก็ออยู่สังคมของเราเถอะ คำพูดอย่างนี้ก็เยอะ

เวลาพระมหาเถร มาคุยกับเราเรื่องการภาวนา ข่าจะวิ่งเข้ามาหาเราเอง เนี่ยสังคมกลุ่มหนึ่ง เขาคิดอย่างไร สังคมกลุ่มหนึ่งเขาคิดอย่างไร แล้วครูบาอาจารย์ของเราทำอย่างไร มันเป็นเรื่องอย่างไร เราฟังไว้เยอะมาก พอรับฟังไว้เยอะ ที่บ้านบ่อแตกอยู่ก็เพราะเรื่องนี้ เวลาเราพูดออกไป ใครไม่รู้หรือกว่าเราพูดนี้เอาจมาจากไหน ก็คิดว่าเมื่อคืนเราฝันไม่ดีมั้ง เข้าขึ้นมาก็ตะเบ็งใหญ่เลย ไม่ใช่ ข้อมูลมันอัดแน่นอยู่ในนี้แล้ว เพียงแต่ใครจะพูดสิ่งใดมากระทบเลยๆ ข้อมูลมันมีอยู่แล้ว

เพียงแต่ว่า มันกรรมของสัตว์ กรรมของสัตว์นะ สังคมมันเป็นไปอย่างนั้น แล้วเราเกิดมาแล้วมันอยู่ที่วิภูฏิกาวะ ถ้าวิภูฏิกาวะมันมีนะ มันฟังธรรมของครูบาอาจารย์ที่เป็นหลักเป็นชัย มันฟังแล้วมันดูดีมั้ง แล้วมันมีความมุมานะที่จะกระทำ แต่ถ้าจิตใจเราอ่อนแอเนอะ พอเวลาฟังธรรมะที่เข้มข้นนะ โอ้..เราทำไม่ได้ไหนะ เราทำอย่างนี้ไม่ได้ไหนะ แต่พอไปเจอเขาพูดธรรมะปานกลาง หรือธรรมะพออยู่พอกิน ที่ว่ากันไปนะ เอออย่างนี้เราทำได้ เนี่ยวิภูฏิกาวะของจิตเรานั้นไม่เข้มแข็ง มันไม่มีวิภูฏิกาวะที่รองรับอย่างนั้นได้

ถ้ารองรับนี้ใจ ในอภิธรรมเห็นไหม พระอรหันต์ต้องสร้างมาแสนกัป พระพุทธเจ้าต้อง ๔ อสงไขยอย่างต่ำ ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย นี่อันนี้ใจ พออย่างนั้นปั๊บ เราถึงย้อนกลับมาเราสังเกตตรงนี้เยอะนะ สังเกตเวลาคุยกับโยม คุยกับพวกปฏิบัติเนอะ เขาว่ปัญญามีมาก มหาเถร เวลาเราพูดเลย เฮ้ย เขาไม่ดูจิตนะ เขาพิจารณาจิต เออ.. ได้แล้วๆ กลับเลยนะ มาจากฟังมา บอกว่าเขาใช้พิจารณาเขาไม่ใช่ดู โอ้..หนูไม่รู้ หนูดูมาตั้งนานนะ อ้อ.. พิจารณาหรือ อ้อ.. หนูได้แล้วหนูกลับเลย

นี่ไงเราถึง อ้อ.. เขาเร็ว บางคนมานะ มาถึงเขาบอกเลย เขาพิจารณาของเขานะ เราบอกเลย ไม่ใช่กู ไม่ใช่ตัวกู ไม่ใช่ของกู คือ กู เออ.. กลับเลยเหมือนกัน ก็มันไม่ใช่อะไรหมดเลย มันก็ไม่มีอะไรใช่ ไหม ไม่ใช่ ไม่ใช่อะไรหมดเลย ไอ้ตัวที่บอกไม่ใช่คือตัวกิเลสนะ เออ เอ้อะ... ได้แล้วครับ ได้แล้วครับ กลับเลย

อันนี้เราจะยกขึ้นมาตรงนี้ให้เห็นว่าเห็นไหม เขาว่าปัญญาของคน บอกแค่นี้ละ เขาพูดคำนี้เลยนะ คนที่ได้ คนที่ภาวนาเนี่ยบอก ได้แล้ว ได้แล้ว.. ดูพูดอย่างนี้ก็เหมือนยกตัวเองเนอะ ดูหลวงปู่คำดี เห็นไหมพอหลวงตาพูด เอ้อะๆๆ ได้แล้วๆ พอได้แล้วมันจับทางได้แล้ว แล้วเราจะทำของเราไปได้ไหม ถ้าเราจับทางได้ การจับทางได้ หัวใจมันจับทาง มันเหมือนเรามีช่องทางที่จะดำเนินการต่อไป ไอ้มันอยู่ที่เขาว่าปัญญานะ อยู่ที่อำนาจจิตนะ คำพูดคำเดียวกันนี้

คูติ พระอัสสชิเทศน์พระสารีบุตร ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ พอฟังปึงเป็นพระโศดาบันเลย พระสารีบุตรไปพูดให้พระโมคคัลลานะฟัง พระโมคคัลลานะเป็นพระโศดาบันเลย ชาวพุทธท่องกัน ปากเปียกปากแฉะเลย เอ ชัมมา เหตุปปะกะวา ท่องได้ทุกคนเลย ท่องกันทุกวันเลย เช้า กลางวัน เย็น ไม่เห็นได้อะไรเลย เนี่ย.. “วุฒิภาวะของใจ” ใจที่รองรับมันยังไม่มี มันยังเกิดมาไม่ได้ พูดคำเดียว นะ ฟังทีเดียวนะพระสารีบุตรเป็นพระโศดาบันเลย พระสารีบุตรฟังพระอัสสชิไป ไปพูดให้พระโมคคัลลานะฟังอีกต่อหนึ่ง พระโมคคัลลานะฟัง ปึง เป็นพระโศดาบันเลย

สิ่งที่เป็นอย่างนี้มันเป็นเพราะเหตุใด คูติ เวลาหลวงตาท่านพูดบ่อย ที่พระไปฟัง จะไปถาม ธรรมะพระพุทธรู้จักนะ ฝนมันตกอยู่เห็นไหม น้ำนั้นองหมดเลย น้ำจากชายคามันตกมาเป็นต่อม เป็นต่อม มันแตก คือว่าเป็นต่อมมันแตก คือ อนิจจังไง ไอ้เราปัญญาหมุนอยู่ มันก็คิดเรื่องใดตรลักษณ์นี้แหละ แต่มันหมุนของมัน เหมือนเราซูลมุนซูลเกทำงานยุ่งไปหมดเลย อู๋.. มันนึกอะไรไม่ออก จักรมันหมุนมาก ปัญญาหมุนหมุนดื้อๆ หมุนจนเราก็อมหมุนไปกับมันนะ หมุนจนไม่รู้เรื่องนะ แต่ปัญญา มันก็หมุนอยู่ เอ.. อย่างนี้ต้องไปถามพระพุทธรู้

พอไปถามพระพุทธรู้จักนะ ฝนมันตก ขึ้นไม่ได้เพราะฝนมันตก น้ำมันจ่อลงมา ที่นี้คนปัญญา มันหมุนใช่ไหม ปัญหานี้มันหมุนอยู่ ที่นี้เวลารอเฝ้าพระพุทธรู้จัก ที่นี้รอเฝ้าพระพุทธรู้จักอยู่มันก็พัก พอมันพัก น้ำมันตกมันเป็นน้ำนอง มันเป็นฟองขึ้นมา มันดูตรงนั้นนะ พอตรงนั้นปั๊บ มันกระทบถึงข้างในนะเห็นไหม มันกระทบเข้ามาเพราะเรามอง ปัญญาหมุนหมุน มันมอง มันกระทบๆ ปึง ก็มันเป็นต่อม เป็นฟองขึ้นมา มันก็แตกใจ เนี่ย..มันตกมันก็แตกใจ ไอ้ปัญญาหมุนหมุนเข้าไป มันก็เกิดไตรลักษณ์ไง พัวะ เป็นพระอรหันต์เลย

การกระทำเนี่ยเวลาผู้ประพฤติปฏิบัติ ทำไม่ถึงเป็นพระโศดาบัน ทำไม่ถึงเป็นพระสัททาคามี ทำไม่ถึงเป็นพระอนาคา ทำไม่ถึงเป็นพระอรหันต์ มันต้องมีเหตุมีผลของมันนะ แล้วเหตุผลใน พระไตรปิฎก เป็นเหตุผลของพระพุทธเจ้า เป็นเหตุผลเป็นทฤษฎี แล้วถ้ามันทำไม่ได้มันไม่มีเหตุผล มัน ทำไม่เป็น ก็อย่างที่ว่า... พระมาถามก็ตอบไม่ได้ พระมาถามนะตอบไปนะ เลี่ยงๆ ธรรมดาพรรษา เยอะใช้ไหม มีสถานะใช้ไหม ก็พูดหลบไปหลีกมา โอ้คนฟังก็ไม่รู้แหละก็เอ้อๆอาๆ ก็นี่กว่าเป็นธรรมะ กันนะ เลยกกลายเป็นโรคเอ๋อไง เอ้อๆๆ เอ๋อกันไปก็เอ๋อกันมา ไม่รู้เรื่องเลย

แต่ถ้าเป็นความจริงต้องพูดให้ชัดเจน ต้องชัดเจน ถ้า ธรรมสากัจฉา มีการโต้เถียงกัน ไม่ อาจารย์ผิดก็ลูกศิษย์ผิด อาจารย์ก็ผิดได้ ลูกศิษย์บางทีไปก่อนอาจารย์เช่น หลวงปู่มนัสนะ หลวงปู่มนัสนะ หลวงปู่เสาร์เป็นคนเอามาบวช หลวงปู่มนัสนพิจารณา ก่อน หลวงปู่มนัสนกลับมาแก้หลวงปู่เสาร์ ลูกศิษย์ อาจจะไปดีกว่าอาจารย์ก็ได้ อาจารย์ถ้าอาจารย์เป็นอาจารย์ที่แท้จริง อาจารย์ต้องดีกว่าลูกศิษย์ อาจารย์ ต้องไปถึงเป้าหมายแล้วอาจารย์ถึงมาสอนลูกศิษย์

สิ่งที่การกระทำ สิ่งที่เกิดขึ้นมา เราเห็นการประพฤติปฏิบัติ เราถึงย้อนกลับมาที่ใจใจ ย้อนกลับ มาที่ใจ ย้อนกลับมาที่เราสำรวจระวัง ธรรมดาเราก็เกิดมาชาตินี้เราก็เป็นเด็กมาก่อน เราก็เที่ยวมาเยอะ ละ เราก็หัวหกกันขวิดมาพอประมาณ เรื่องชีวิตทางโลกนะ เสร็จแล้วเราก็ทิ้งมันมา ทิ้งมันมาแล้วเรา มาเอาจริงเออจริง เพราะก่อนที่เราจะมาบวชเราคนจริงคนหนึ่ง อยู่กับสังคมเนี่ยจริงมาก แล้วก็คิดว่ามัน จะจริงกับเราตลอด แต่มันไม่เคยจริงกับเราเลย

ทำให้เราคิดมากกว่า ในโลกนี้อะไรคือความจริง แล้วไปหาทางไหนก็ไม่เจอ ตอนนั้นไม่เคยคิด จะบงจะบวชทั้งนั้นนะ แต่มองไปเห็นพระ อ้อ..มันน่าจะมาทางนี้ เราจะเข้ามาค้นหาความจริง แล้ว เราก็มาบวช แล้วเรามาบวชแล้วเราก็ทำของเราจริงๆ ทำจริงๆ คั่นจริงๆ เอาจริงๆ ถ้ามันจะตายอะไร ตายก่อน ขอคุณ มันหลอกตัวเองตลอด เราเนี่ยการประพฤติปฏิบัติจะตายด้วยการอดอาหาร ด้วยแบบว่า ร่างกายก็หลายที จะตายโดยกิเลสหลอก คือ ตายโดยความคิด ความคิดมันบอกว่ามันตายแน่นอนเลย มันสร้างภาพความตายให้เห็นเลยก็หลายที

เวลามันจะตายขึ้นมา ก็บอกกับมันว่า อะไรตายก่อนขอคุณ อะไรจะตายก่อนวะ ถ้าตายนะ ตาย ไม่ใช่ถอยนะ ตายโคตเข้าใส่เลย โคตเข้าใส่ความตายเลย อะไรตายก่อนขอคุณ แล้วมันไม่มี มันถึงบอกว่า ธรรมะมันอยู่ปากความตาย พอถึงที่สุดแล้วจิตมันจะหลอกว่า เราจะตาย พอเราจะตายจะหาอ่อนเลย เราจะตายหรือ เอาพักไว้ก่อนพຽງนี้ดีกว่า เรียบร้อย.. พอจะตายปั๊บเราจะถอยเลย แต่ของเราถ้าจะตาย

อะไรจะตายก่อนวะ ตายเนี่ยลมมันออกก่อน หรือจิตมันจะออกก่อนวะ หรือว่าเลือดมันจะดับก่อนวะ ขอดูหน่อย..อะไรมันจะตาย เราใส่เข้าไปเลยนะ ใส่เข้าไปเลย ใส่เข้ามาตลอดหลายเรื่องมากเวลาปฏิบัติ

ฉะนั้นจะบอกว่าการปฏิบัติเนี่ยมันมีเหตุมีผลของมัน มันมีคราวสุขสบายก็เยอะ คราวที่ทุกข์ยาก ทุกข์ยากหมายถึงว่า มันมีความสุขหมุนอยู่นะ มันมีกรรมพื้นฐานหมุนอยู่ แต่ความทุกข์ข้างบนนะ ความทุกข์ที่ละเอียด เหมือนเรา เราทำงานอย่างอาบเหงื่อต่างน้ำใครก็ทำได้ อาบเหงื่อต่างน้ำนะ พอไปบริหาร สัม..บริหารไม่เป็นไวย้ บริหารอย่างไร ยิ่งไปปรับผิชอบยิ่งงงใหญ่เลยนะ มันจะพัฒนาของมันของจิต

พูดถึงเรื่องระตนะตตะเย ระตนะตตะเยก็เพื่อเปิดสิ่งที่มันเศร้าหมองในหัวใจที่มันสะสมมา ไม่รู้ตั้งแต่ชาติไหน ได้ติเตียนใครไว้บ้าง ในพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ข้าพเจ้าขอมาลาโทษ ข้าพเจ้าทำไปเพราะข้าพเจ้าโง่ ข้าพเจ้าไม่รู้ โง่จริงๆนะ เนี่ย..มองไปสิ เนี่ย..เห็นพระผู้เฒ่าเนะ พระผู้เฒ่าเดินแทบไม่ไหวนะ เดินกระย่อ่งกระแย่งนะ เราก็บอกเลยว่า อู้.. เฒ่าก็ยังไม่เจียมตัว ไม่รู้นั้นนะพระอรหันต์นะ อัดเข้าไปแล้ว โง่ไหม.. เห็นเดินมาย่องแย่งๆนะ โอ้.. ผู้เฒ่าไม่รู้จักอยู่กุฏิ ผู้เฒ่าก็ยังมาเดินๆ อัดเข้าไปแล้ว แล้วไม่รู้จะนั่นพระอะไร ก็ไม่รู้จะนั่นเห็นไหมข้าพเจ้าโง่ ข้าพเจ้ารู้ไม่เท่าทัน

อย่าเพ่งมองคน อย่าเพ่งตัดสินใครด้วยสายตาของเรา เราไม่มีวุฒิภาวะจะรู้ด้วยหรือว่าเขาจริงขนาดไหน เขารู้ได้ขนาดไหน เพราะเรานั้นยังไม่ได้สัมผัส ถ้าเข้าสัมผัสกิเลสของเรามันไว มันอัดเข้าไปก่อนละเห็นอะไรไม่ถูกใจละ ชัดเขาก่อนเพื่อนเลย แล้วพอมารู้ความจริงขึ้นมาว่า อันนั้นเป็นของจริงขึ้นมา โอ๊ย.. เวร ล่อไปแล้วดอกหนึ่ง.. ตามไปขอมาใหญ่เลยนะ เอาดอกไม้ธูปเทียนไปกราบ แล้วกราบอีก ข้าน้อยๆ ข้าน้อยขอมา ข้าน้อยผิตไปแล้ว ถ้ารู้.. เพราะไม่รู้เห็นไหมอวิชชา ที่นี้เพราะสิ่งนี้มันทำไปแล้ว มันถึงอยู่ในใจเรานะ มันอยู่ในใจเรา

นี่เราก็คงของเรา เราก็คงของเราเพราะว่าเราเห็นมาเยอะ ที่นี้เราถึงพาทำ พาทำแต่ออกพรรษา เพราะคิดว่าในพรรษา ๓ เดือนนี้ เราอยู่ด้วยกัน ๓ ๔ เดือน มันต้องมีกระทบกระทั่งกันบ้าง ให้ขอมาลาโทษกัน อันนี้มันมาจากพระพุทธเจ้า มหาปวารณา วันออกพรรษา พระพุทธเจ้าให้มีวันมหาปวารณาเห็นไหม เราบอกพระพุทธเจ้านี้ฉลาดมาก ทำอะไรนะ เราเองทำอะไรทำผิดกันโดยไม่รู้ตัว ท่านก็หาช่องทางให้เราได้ขอมาลาโทษกัน เพื่อชำระสะสางไ้อ้ความเศร้าหมองในใจ

พระพุทธเจ้าวางธรรมไว้ ประารถนารือสัตว์ขนสัตว์ แต่พวกเรานี้โง่ เวลาศึกษาพระไตรปิฎก โน้นก็ล้ำสมัย นี่ก็หมดยุคหมดสมัย อู.. ปัจจุบันนี้ทันสมัย ทันสมัยมันจุดไฟเผาบ้านตัวเองหมดเลย

จุดไฟเผาหัวใจหมดเลยนะ เพราะมันทันสมัยไง มันทันสมัย มันก็จากเทคโนโลยีไง มันลืมหาคูฐานของมัน ลืมที่มาที่ไป ลืมบุญกุศล บาปอกุศลที่มันเกิดมากับใจ มันปรารถนาแต่ความทันสมัย แล้วมันเผาผลาญ เผาผลาญหัวใจของมัน เผาผลาญทำลาย เพราะมันทันสมัยมันได้อย่างไร

อดีตชาติเนี่ยมันไม่มีต้นไม่มีปลาย มันจะทันสมัยไหนก็แล้วแต่ กรรมของมัน คือกรรมของมัน มันจะสมัยวิเศษวิโสขนาดไหนนะ กรรมที่มันทำมา ก็กรรมของมันทั้งนั้น มันไม่มีสมัยไหนหรอก สมัยนี้มันคิดเอาเอง แต่ความจริงก็คือความจริงในใจมันนะ เห็นไหม เพราะเรามันโง่โง่ เราถึงไม่เห็นครูบาอาจารย์ ไม่เห็นพระพุทธเจ้าวางหลักธรรมไว้ให้เราไง เพราะเราคิดว่าเราทันสมัย ใช้อันมันคริมันล้ำสมัย ธรรมะมัน ๒,๐๐๐ กว่าปีมาแล้ว ต้องเผามันทิ้งให้หมด เดี่ยวนี้มันสมัยใหม่ นี่โง่ความโง่ ศึกษานะยิ่งศึกษาเข้าไปนะ ยิ่งทำเข้าไปนะจะยิ่งมาก ซึ่งธรรมวินัยพระพุทธเจ้ามาก

พุทธวิสัย อจินไตย ๔ ไม่มีใครจะมีปัญญาเท่าพระพุทธเจ้า เวลาเรามีปัญหาก็เห็นไหม เนี่ย เรื่องสิทธิมนุษยชนเห็นไหม ไปฟ้องยูเอ็นๆนะ เราบอกมันจะบ้าหรือ ยูเอ็นมันเป็นใคร พระพุทธเจ้านี้เป็นเจ้าของพุทธศาสนา เอ็งมีปัญหาเอ็งก็ต้องอยู่กับธรรมวินัยนี้สิ เอ็งจะฟ้องยูเอ็นได้อย่างไร ยูเอ็นมันเป็นใคร เอ้า..ยูเอ็นมันเป็นฆราวาส มันผมดำๆ มันจะมาตัดสินสิทธิเรื่องอะไรของพระได้ นี่โง่ คิดทันสมัยโง่ คิดฟ้องยูเอ็น แต่ไม่คิดฟ้องธรรมวินัยเลย ไม่เปิดธรรมวินัย ภูทำผิดอะไรบ้าง เนี่ย.. คนมันคิด คิดประสาโลกนะ

พูดนี้จะบอกว่า มุมมองที่เขากระทำ ก็มาจากเวรกรรมของเขานั้นแหละ เวรกรรมในใจของเขา นั้นนะ มันได้เกิดมาได้เป็นมนุษย์ แล้วเกิดมาพุทธศาสนา ได้บวชได้เรียนในศาสนาแล้วก็โอ้เวรกรรมของเขานั้นแหละ มันทำให้มุมมองของเขา ความเห็นของเขาเป็นอย่างนั้นไป แล้วทำไม..นี่เวรกรรมนะ แล้วถ้าปัจจุบันเนี่ยมันมีสิ่งเร้า ลากลัการะไง โมงบรูชตายเพราะเหยื่อ ลากลัการะ ชื่อเสียง อยากดังมาก อยากดัง อยากใหญ่ อยากให้เขารู้จัก อยากให้เขาบนอบ โทกเขาก็เอา ปลิ้นปล้อนเขาก็เอา เพื่อให้เขายอมรับ โอ้ตัวเนี่ยทำให้ตัวเองแย่ไปเรื่อยๆ

เราถึงพูดเห็นไหม พุทธศาสนาเป็นศาสนาของสัตว์บุรุษ ไม่ใช่ของโมฆบุรุษ ถ้าโมฆบุรุษเขาเอามาหาผลประโยชน์กัน ถ้าสัตว์บุรุษเห็นไหม สัตว์บุรุษนะ โช้..เราดูครูบาอาจารย์แล้วมันเศร้าใจนะ เวลาคนแก่คนเฒ่ามา นั่งอยู่เฉยๆ มันก็เหนื่อย ร่างกายมันทรุดตัวไว้ไม่ได้ละ กล้ามเนื้อต่างๆ มันล้าหมดละ นั่งอยู่เฉยๆ ก็ทุกข์นะ ร่างกายเราพอชราภาพไป ทุกอย่างมันกดถ่วงตัวมันเองหมดเลย แล้วมันจะมีอะไรน่าปรารถนา มันไม่มีอะไรน่าปรารถนาเลย นี่ยังไม่แก่ไม่เฒ่า มันก็ยังคิดว่าตัวเองจะอยู่คำฟ้า เวลาแก่เฒ่านะ ทำไมคนแก่คนเฒ่าเขาเบื่อละ เบื่อชีวิต เบื่อๆ เบื่อเพราะอะไร เพราะมันชรา

ภาพนะ แล้วมึงจะเอาอะไรกัน ถ้าไม่เอาคุณงามความดี ไม่เอาหัวใจ เพราะหัวใจไม่มีแก่ หัวใจไม่มีอายุนะ

เวลาเกิดตาย คนที่มีกิเลสอยู่ก็เวียนตายเวียนเกิด ไม่มีต้นไม่มีปลาย พระอรหันต์ก็สิ้นกิเลสไป หัวใจไม่เคยบอบสลาย หัวใจนะธรรมชาติ ชาติรู้เนี่ยมันคงที่ของมัน คงที่ของมัน แต่เพราะอวิชชาทำให้ชาติรู้นี้ต้องเกิดต้องตายไปเรื่อยๆ แต่พอทำความสะอาดปั๊บ ชาติรู้อันนี้ ชาติ สสาร ชาติรู้อันนี้มันสะอาดบริสุทธิ์ มันไม่มีแรงขับเคลื่อนไป เห็นไหม..ใจไม่มีอายุ ไม่มีวัย คุณิ คนแก่มันเปื้อนหน้าร่างกาย เปื้อนมาก เปื้อนมาก เจ็บปวด อ่อนแอมาก แต่หัวใจมันเปื้อนไหม หัวใจยังเป็นวัยรุ่นอยู่นะ นี่.. หัวใจไม่มีอายุ ไม่มีกาลเวลา แต่มันแก่มาแล้วเพราะชีวิตเรา เพราะอายุขัยนี้เป็นชีวิตนี้

ถ้าเราทำอย่างนี้แล้ว ระลึกถึงตัวเองใจ ระตะนัตตะเย ฯ ขอขมาแด่พระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ พระธรรมสำคัญมาก พระธรรมของพระพุทธเจ้า พระธรรมของพระพระพุทธเจ้าที่ตรัสรู้ พระธรรมของพระพุทธเจ้าแต่ละพระองค์เห็นไหม พระธรรมเหมือนกัน พระธรรม พระพุทธ พระสงฆ์ พระธรรมเนี่ย พระพุทธเจ้าทุกพระองค์จะตรัสรู้พระธรรมอันนี้ แล้วเรานะมันมีสิทธิที่จะรู้ อันนี้ได้ แล้วเรามีสิทธิที่จะแก้ไขอันนี้ได้ เราถึงขอขมาพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เพื่อเป็นมงคล แก่ชีวิตของเรา เอวัง